

ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับ วรรณกรรมวิจารณ์

สื่อการสอนประกอบวิชา วรรณกรรมวิจารณ์
ผศ.ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์

วรรณคดี ?

วรรณคดี คือ เรื่องที่ถูกเรียบเรียงขึ้นเป็นหนังสือ หนังสือทั่วไป

วรรณคดี คือ หนังสือเก่าที่มีคุณค่า ได้รับการยกย่องว่าแต่งดี มีวรรณศิลป์ในการแต่ง

วรรณกรรม เกิดหลังวรรณคดี หมายถึง หนังสือ หรือเอกสารที่เรียบเรียงขึ้น ทั้งใน
รูปแบบเรื่องสั้น นวนิยาย ร้อยกรอง บทความ บทวิจารณ์ สารคดี

วรรณกรรมปัจจุบัน ?

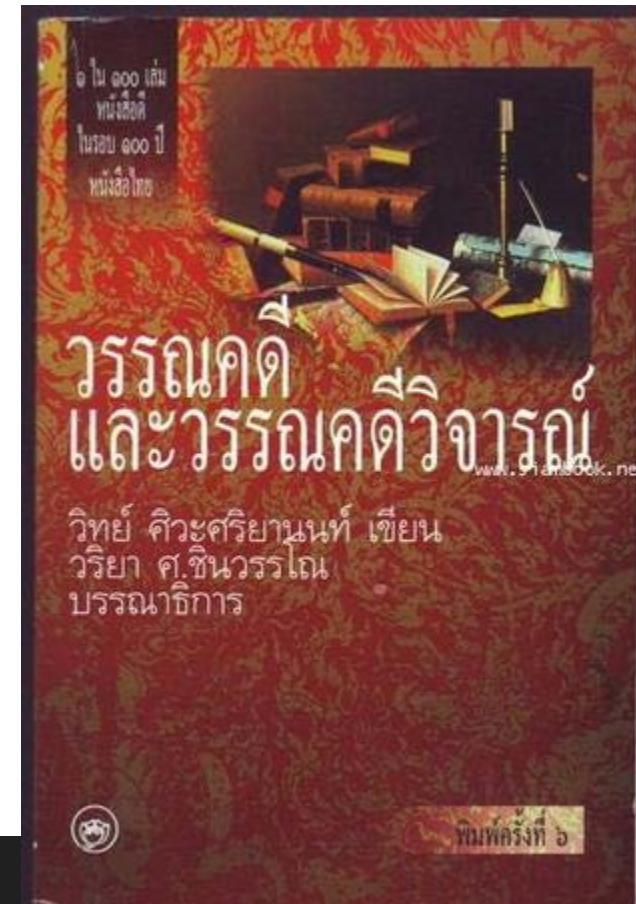
- อาจกล่าวได้ว่า วรรณกรรมหรือหนังสือที่แต่งเรียบเรียงขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๐ เป็นต้นไป เพราะพิจารณาเห็นว่าตั้งแต่ช่วงนั้น หนังสือไทยค่อนข้างจะมีแนวโน้มการแต่งเป็นแบบตะวันตก ไม่ได้เป็นรูปแบบดั้งเดิมแบบวรรณคดีไทยโบราณ

ความหมายของวรรณกรรมวิจารณ์: นานาทัศนะ

“การวิจารณ์ คือการแสดงให้เห็นว่าหนังสือนั้นมี
ลักษณะอย่างไร ทั้งในส่วนเนื้อเรื่อง ความ
คิดเห็นและทำนองแต่ง เมื่อได้อธิบายลักษณะ
ของหนังสือให้ผู้อ่านเข้าใจแล้วจึงวินิจฉัยลงไป
ว่าหนังสือนั้นดีหรือไม่ดีอย่างไร ควรจัดไว้ในชั้นไหน”

ศ.ดร.วิทย์ ศิวะศรียานนท์

หลักการการวิจารณ์วรรณคดีไว้เป็นขั้น ๆ สรุปได้ดังนี้

๑. วิเคราะห์ คือ แยกแยะส่วนต่างๆ ออกดูให้ถี่ถ้วนที่สุดที่จะทำได้ โดยแยกแยะไปตามรูปแบบของงาน เนื้อเรื่องเป็นอย่างไร ลักษณะนิสัยของตัวละครแต่ละตัว เป็นอย่างไร วิธีบรรยายเรื่องอาศัยแบบฉบับใด กลอนดีหรือไม่ ที่เรารู้ว่าดีเพราะเหตุใด

๒. วินิจฉัยสาร หรือ วินิจฉัยสาร คือการตีความ (Interpretation) เราจำเป็นต้องเข้าใจ สาร ของผู้สร้างวรรณคดี ต้องศึกษาชนบประเพณีหรือแบบแผนทางวรรณคดีของแต่ละชุมชน ทั้งยังต้องทำความเข้าใจบริบทของสังคมในแต่ละสังคมและแต่ละยุคสมัย

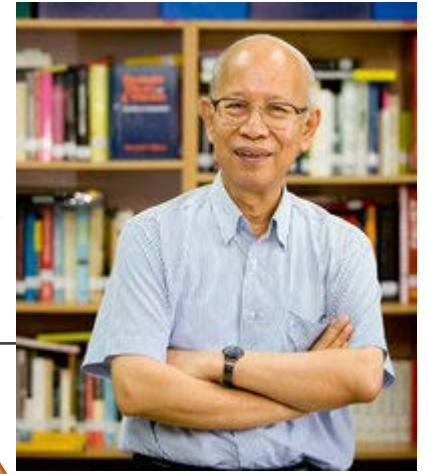
๓. วิจารณ์ คือ การพิจารณา พิเคราะห์กลวิธี พิเคราะห์องค์ประกอบทางวรรณคดี

๔. วิพากษ์ การวิพากษ์จัดเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลหรือที่เรียกว่าเป็น อัตวิสัย การวิพากษ์ต้องอาศัยข้อเท็จจริงและเหตุผลในการตัดสินคุณค่าของวรรณคดีว่าดีหรือไม่ ชอบหรือไม่ชอบ อาจกล่าวได้ว่าการวิพากษ์ก็คือการประเมินคุณค่าวรรณคดีนั่นเอง

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ

“ความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณกรรม โดยจะไม่แยกระดับของความลึกซึ้ง
ว่าวรรณกรรมวิจัักษณ์เป็นระดับเบื้องต้นและวรรณกรรมวิจารณ์เป็น
ระดับสูง ... นักวิชาการในบางประเทศ เช่น เยอรมันนี้ใช้คำว่า
วรรณกรรมวิจารณ์ในความหมายของความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณกรรม
ซึ่งแสดงออกมาในรูปของการวิจารณ์หนังสือในหน้าหนังสือพิมพ์หรือ
นิตยสารต่าง ๆ ส่วนการแสดงความคิดเห็นในระดับวิชาการ ซึ่งมีระบบ
และระเบียบวิธีการที่แน่นอน เขามักจะแยกออกเป็นศาสตร์แห่งวรรณคดี
และถือเป็นแขนงหนึ่งของการวรรณกรรมวิจารณ์”

ศ.ดร. เจตนา นาควัชระ

การประเมินค่าวรรณกรรมจำเป็นหรือไม่ ?

ความสำคัญของวรรณกรรมวิจารณ์ ?

การวิจารณ์แบบต่าง ๆ

๑. **การวิจารณ์เชิงพินิจ** คือการอธิบายและวิจารณ์หนังสือเบื้องต้น เพื่อให้ทราบว่าหนังสือเล่มนั้นมีเนื้อเรื่องเป็นอย่างไร มีประโยชน์อย่างไร มีคุณค่าอย่างไร มีข้อคิดเห็นอย่างไร ชอบหรือไม่ด้วยเหตุผลใด การที่จะพินิจวรรณคดีได้

๒. การวิจารณ์เชิงวิพากษ์ เป็นการเข้าถึงวรรณคดีอย่างถ่องแท้ในทุกด้านทุกมุม หากคุณค่าและรู้จักความดีงามของวรรณคดีเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งเป็นการพิจารณาแง่มุมของวรรณคดี ว่าตอนใดมีความไพเราะ มีคติลึกลับซึ่งกินใจ มีความหมายคมคายแฝงอยู่ ทำความเข้าใจเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง และค้นหาทัศนะของกวีว่าต้องการแสดงอะไร วรรณคดีเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง

๓. การวิจารณ์วรรณกรรม คือ การพิจารณางานชิ้นนั้นๆ อย่างละเอียด
พิจารณาองค์ประกอบ การอธิบายความ การตีความ และแสดงความคิดเห็น บอก
ข้อดีข้อเสียเกี่ยวกับวรรณกรรมนั้นๆ ได้อย่างมีเหตุผล วรรณกรรมวิจารณ์เป็นการ
วิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีระเบียบแบบแผน การวิจารณ์วรรณคดีมีได้หลายแนวทาง
เช่น วิจารณ์วรรณคดีในแนวจิตวิทยา แนวสังคม แนวปรัชญา เป็นต้น

๔. การวิพากษ์วิจารณ์ การวิพากษ์จัดเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลหรือที่เรียกว่า เป็น อัตวิสัย การวิพากษ์ต้องอาศัยข้อเท็จจริงและเหตุผลในการตัดสินคุณค่าของ วรรณคดีว่าดีหรือไม่ ชอบหรือไม่ชอบ การวิพากษ์มักจะมาคู่กับการวิจารณ์เสมอ

ทักษะที่นักวิจารณ์วรรณกรรมควรมี ?

การวิเคราะห์

การตีความ

การขยาย/อธิบายความ

ความรู้เชิงทฤษฎีวรรณกรรม

ความสามารถในการถ่ายทอด: พูด เขียน

